

Berith Sørensen Rosenberg

Født 1934 i Stavanger

Gift med Cato Rosenberg

To sønner

Artium, sosialhøgskolen

Berith-navnet, med h i slutten, bærer hun videre til minne om bestemoren, Bertha Elisabeth fra Skjold. Hun er ekte stavangerjente, det røper dialekten. Hun er utdannet til sosionom, og har hatt den lengste arbeidsdagen knyttet til krigsinvalidere og deres rettigheter. Dette er en blid høyrekvinne med stort hjerte. Hun engasjerte seg tidlig i politisk kvinnesaksarbeid og har utvist ekte engasjement for arbeid i sin egen bydel gjennom mange år. Som aktiv yrkeskvinne fant hun sin plass i Zonta International, som arbeider for å fremme kvinners stilling. Her var hun aktiv i 30 år og fortsetter som medlem.

DE FØRSTE BARNDOMSMINNENE

Det er så langt tilbake at minnene bare er vage. En gang som liten var jeg ute og lekte, syntes nok jeg måtte prøve utfordringene og fikk «brennekalk» i øynene. Episoden holdt på å gjøre meg blind fortelles det, like etterpå fikk vi skarlagensfeber og påfølgende karantener i hjemmet. Min mor tok dette som tegn på at ungene trengte nye omgivelser, og sørget for at vi bygde oss nytt hus og flyttet. Riktignok holdt vi oss til Storhaugsområdet.

Jeg begynte på skolen i 1941. Skolen i nabolaget, Storhaug skole, bygd i 1902 for 870 elever, var blitt skutt i brann av et britisk bombefly i april dagene i 1940, og skolen brant ned. Dette fikk jeg merke, for vi ungene ble plassert på andre skoler. Nylund og Våland skole tok imot omtrent halvparten hver. Enkelte perioder åpnet også Samhold dørene for oss. Vi var heller ikke fremmed for å skifte mellom formiddags- og ettermiddagsundervisning. Skoleveien ble noe lengre. Noen ganger syklet vi, men ofte trasket vi. På hjemveien fra Våland hørte jeg til de tøffe og trygge som torde gå snarveien over Lagård gravlund. Min bestemor hadde fortalt om døden og himmelen, og det var ingenting å frykte.

Ny skole stod klar i 1949, men da hadde jo jeg forlatt folkeskolen.

STUDIETID OG VOKSEN LIV

Det ble artium på Kongsgård, både allmennfag og handelsgymnas. Min far var inne på eiersiden av Konfeksjonshuset. De tre eldste barna var jenter. Han så nok gjerne at vi skulle overta, og jeg var pappajente. Jeg

tenkte meg om, dro til Oslo, immatrikulerte meg, og forberedte meg på jusstudiet, men etter kort tid møtte jeg lykken. Da ble jusstudiene nedprioritert. Det ble to-årig sosialhøyskole i stedet.

Etter sosialhøyskolen fulgte år med praksis og giftermål. Den ene praksisperioden valgte jeg å legge til Lierasylet. Arbeidet gikk over all forventning, jeg følte at jeg lett kom på bølgelengde både med friske og syke. Min mann skulle skaffe seg teknisk utdanning fra Köping, og vi flyttet til Sverige. Her gikk vi inn i en periode med meg som hovedforsørger. Jeg ble ansatt i kommunen, og oppgaven var å hjelpe vanskeligstilte boligsøkende. I tillegg tok jeg ekstrajobber. Jeg husker jeg hjalp en inder med språkproblemer. Arbeidet hans var å levere motordeler til Volvo. Vi fikk oss en bra leilighet og en sønn. Senere jobbet jeg ekstra vakter på sykehuset. Det var ikke billig å bo i Sverige, men heldigvis var arbeidskapasiteten min bra på den tiden. Etter fire år i nabolandet var studietiden over og vi vendte hjem.

Litt tilfeldig, kanskje, etablerte vi oss ganske snart i Sandnes med eget hus. Jeg var litt nysgjerrig på læreryrket. En ny sønn hadde meldt seg, og jeg var blitt småbarnsmamma til to. Da ble kort arbeidsreise viktigere. Jeg tok utfordringen og søkte lærerstilling på framhaldskolen nederst i Austråttbakken. Og sannelig ordnet det seg. Skoleinspektør Anton Eide ansatte meg, kanskje litt utradisjonelt. Dette er nok det kjekkeste arbeidsforholdet jeg har hatt, selv om det bare var ett års vikariat. «Dei store gutane i framhaldsskolen var kamerat med henne og dei hadde respekt for henne på same tid.» Dette er utdrag av attesten fra skoleinspektøren.

Året etterpå var jeg å finne på Stangeland skole, omgitt av fjerdeklassinger. Denne gangen ble avstanden til arbeidsstedet enda kortere.

SOSIALKURATOR

Interkommunalt samarbeid oppstod nå på flere og flere felt. Det var ikke hver dag at en stilling som kurator ble lyst ledig. Nå passet det meg fint å få erfaring som sosialkurator ved interkommunalt skolepsykologisk kontor i Sandnes. Kontoret ble ledet av skolepsykolog, magister Thor J. Haukland. Ansvarsområdet dekket kommunene Sola, Sandnes, Høyland og Gjesdal. Småturen ut til kommunesentrene for å drøfte aktuelle saker fulgte selvsagt med. Jeg husker engang, at en av møtedeltakerne så sånn spesielt på meg at jeg tenkte, kanskje han har en sak, et spesielt problem han vil ta opp. Om sider fikk jeg ham i tale. «Nei, det er bare det, du har tatt stolen min. Her har jeg møtt i 30 år, og har alltid hatt samme stolen». Denne perioden ga meg gode kunnskaper om lokalmiljøet og skolemodenhet. Etter to år skjedde kommunesammenslåing og omstrukturering, og min stilling gikk inn.

Så gikk jeg inn i sosialhøgskolen som sekretær i en lang periode med Stavanger som arbeidssted, og med spesielt ansvar for praksisutplassering, praktiske kurs og undervisning i møteledelse. Dette arbeidet ga meg inspirasjon til å lese jus ved daværende distriktshøgskole i Stavanger. Det ble et års studium med eksamen i første avdeling jus.

En tid var jeg knyttet til spesialskolen Ramsvig, fungerte både som avdelingsleder og kurator. Disse elev-

Bokhyllen er lokalhistorie, krigshistorie og et kunstverk i seg selv.

ene kunne være en liten utfordring. En gang inviterte jeg en gruppe med meg hjem. Noen av ungene brydde seg ikke om ditt og mitt, de kunne naske litt. Men denne dagen kom en av guttene til meg og understreket at vi hadde hatt det så kjekt at de ikke ville ødelegge dagen for meg, og ganske riktig ble det et veldig hyggelig besøk.

Jeg fortsatte arbeidet i Stavanger, men gikk over til sosialkontoret. Jeg var sosialkonsulent og nestleder ved Hundvåg distriktssosialkontor i en treårs periode.

FAMILIEBEDRIFTEN VAR EN UTFORDRER

Jeg hadde ikke helt gitt opp familiebedriften, Konfeksjonshuset. Min far var fortsatt meget oppegående, og jeg ble grundig skolert på ansvar og arbeidsinnsats innen privat sektor. Jeg forberedte meg på å ta et fremtidig hovedansvar, likte veldig godt møtet med kundene. Tiden og utviklingen gikk sin gang, vi gjorde

opp status, og valget falt da på å selge bedriften. Og jeg kunne, kanskje litt lettet, konsentrere meg om mitt opprinnelige yrke.

FYLKESKURATOR FOR KRIGENS OFRE

Det ble i 1987 stilling ledig som fylkeskurator ved «Nasjonalhjelpens fond for krigens ofre» i Stavanger. Her havnet jeg, og det skulle vise seg å bli et meget interessant arbeidsforhold som varte i nesten 15 år. Tilbake i 1945-46 var det «Landsinnsamling til krigens ofre». I 1947 ble «Nasjonalhjelpens fond for krigens ofre» opprettet med sentralt styre og fylkeskuratorer spredt utover landet. Arbeidet gjaldt forvaltning og fordeling av innsamlede midler, samt kuratormessig bistand og hjelp til krigsrammede.

Stillingen omfattet Rogaland fylke, i tillegg kom kommunene Sveio, Ølen og Etne fra Hordaland. Annenhver uke hadde jeg kontordag i Haugesund. Innimellom hadde fylkeskuratorene felles møter rundt omkring.

Jeg følte det var mye å gripe fatt i. Det trengtes en revitalisering av Nasjonalhjelpen, og jeg fikk satt fokus på sosiale og økonomiske rettigheter for krigsinvalidere. Innsatsen ble verdsatt både av krigsseilernes og krigsinvalidenes foreninger. For meg var det vesentlig å bli kjent med den enkelte klient slik at økonomiske og sosiale rettigheter kunne underbygges. Tilbakemeldingene var stor anerkjennelse og verdifulle bekjentskap. Jeg opprettet dialog mellom bruker og Rikstrygdeverket for å få orden på krigspensjoner. Rikstrygdeverket så betydningen og hedret meg med utmerkelse. Årene gikk fort, og etter hvert gikk mange krigsinvalidere ut av

tiden. Da min personlige pensjonisttilværelse nærmet seg, hadde styret i Oslo bestemt at kontoret i Stavanger skulle legges ned om ett år. Jeg ble spurt om å bli værende så lenge kontoret var i drift, og det gjorde jeg og satt ett år «på overtid».

Nå er det vel bare to fylker som har fylkeskurator for krigens ofre.

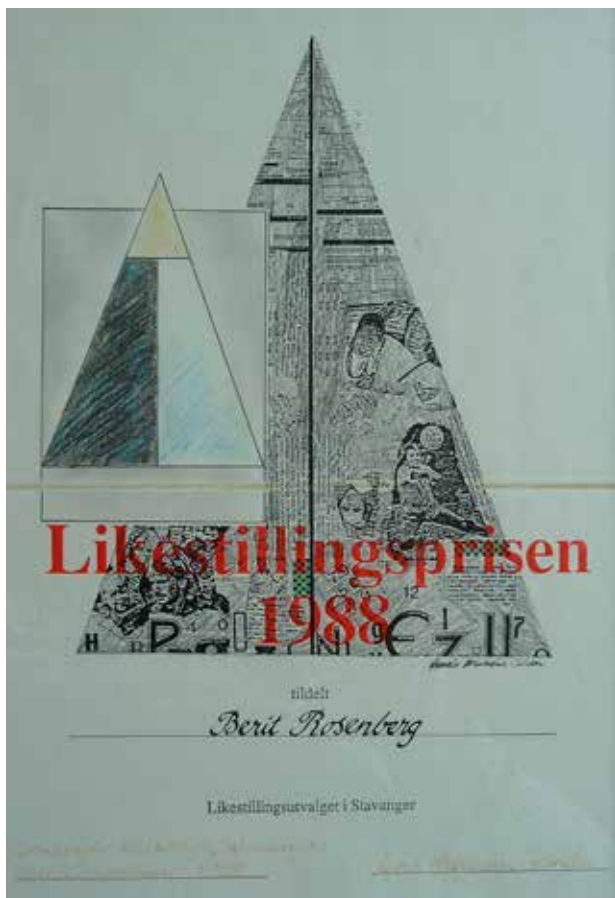
HØYREKVINNE

Tilbake til tiden med meg som ung yrkeskvinne og mor. Ungene mine fikk plass i barnehage. Ikke alle var så heldige, det var få plasser. Ungene fikk plass etter søknad, men oftest var det mødre innen helse- sosialomsorg og læreryrket som ble prioritert. Jeg var politisk interessert og kjente småbarnsmødrenes hverdag.

Det var naturlig for meg å engasjere meg i likestillingspolitiske spørsmål. Høyrekvinner, deriblant jeg som medlem av Høyres feministiske komité på fylkesplan, presenterte på 1970-tallet en kvinnepolitisk utredning, der sentrale likestillings spørsmål ble satt under debatt. Dette var ganske modig på den tiden, og engasjementet lot seg ikke vente.

Sammen med andre var jeg utover 1980-tallet i en årrekke engasjert med yrkesorientering for kvinner. Siktemålet var å få unge jenter til å velge utradisjonelle yrker ved å presentere muligheter og vise et bredere spekter av aktuelle yrker. For denne innsatsen mottok initiativtakerne, deriblant jeg, Stavanger kommunes likestillingspris i 1988.

I mange år har jeg vært kommunepolitiker i Sandnes. Jeg har prioritert bydelen, og har faktisk vært

I 1988 fikk Berith Rosenberg tildelt likestillingsprisen fra Stavanger kommune.

aktiv i Bydelsutvalget for Stangeland i 28 år. I tre perioder har jeg vært leder. I årenes løp har jeg spesielt engasjert meg i kvinnesak, sosialpolitikk, skolepolitikk, musikk- og kulturspørsmål.

En periode var jeg nestleder for høyrekvinnene i Sandnes. I to valgperioder var jeg leder og nestleder i nemnda for elevsaker. Da var jeg alltid opptatt av elevens beste. Ellers har jeg også vært innom andre kommunale og fylkeskommunale verv i årenes løp.

På 1990-tallet var jeg leder av likestillingsutvalget i kommunen. Ett år var jeg utsendt delegat for både Sandnes kommune og Stavanger kommune til nordisk likestillingskongress i Åbo. Der hadde jeg tatt med mannen min som ledsager. Han var eneste mann, ellers bare kvinner. Jeg ble plukket ut og intervjuet av et TV-team. Det var stas å bli valgt, men det teamet var særlig opphengt i og ville prate om, var at mannen min var tilstede på kongressen. Og enda verre var at mannen min også ble intervjuet, og han fikk lengre sendetid enn meg.

ZONTAMEDLEM

Zonta er en internasjonal organisasjon, som fremmer kvinners stilling. Den oppstod på 1950-tallet. Det gis støtte til og arbeides for å bedre kvinners stilling rundt omkring i verden. Organisasjonen vektlegger helse, utdanning og yrkesutvikling spesielt.

Mennene hadde sine herreklubber. Nå kom yrkeskvinner med bl.a. Soroptomist- og Zontaklubber. Jeg kjente til denne ene fra tiden på sosialhøgskolen i Oslo. Rektoren der var aktiv Zontakvinne. Jeg tok initiativ til å opprette Stavanger Zonta Klubb i 1977, og der var jeg lokal leder de første årene. Og i 1980-82 ble jeg valgt til landsleder for Zonta International. Jeg har vært medlem av flere Zonta-komiteer: International Service Committee og International Public Relation Com-

En bukkett Zonta-kvinner på landsmøtet for Zontaklubber i 1979, på bildet: Kari Solberg, Irene Ødegård, Aud Mork Knutsen, Kirsten Melbye Ek, Berith Rosenberg, Kjellaug Zwerg, Aslaug Øye, Ba Halvorsen og Solveig Rydjord Steffensen. Berith Rosenberg var leder for Zonta-gruppen i Stavanger på slutten av 1970-tallet. Fotografi: privat eie, fotograf ukjent

mittee. Utbyttet var deltagelse i interessante prosjekt og reiser, og dessuten møte med spennende kvinner, både fra nærmiljø og fjerne land. Jeg tok initiativ til å få Landsmøtet lagt til Stavanger i 1979. Senere representerte jeg Norge på Zontas Community 1982 i San Diego, USA, og i Hongkong 10 år senere.

På slike representasjonsreiser fulgte rogalandsbunaden meg som festantrekk. Det pleide alltid å bli vellykket. De innfødte kunne være elegant pyntet i silke, perler og paljetter. Men den trauste bunaden min gjorde alltid positivt inntrykk.

Rundt om i Norge fins en rekke lokalavdelinger for

*Zonta-samling i Hongkong i 1992. Berith Rosenberg i Rogalandsbunad blant gull- og silkekleddede damer. Den gangen var hun den eneste representanten fra Norge.
Fotografi: privat eie, fotograf ukjent*

Zonta, og disse skiftes om å være vertskap for det årlige landsmøtet.

MUSIKK, KUNST OG AKTIV I KULTURLIVET

Musikken har vært en viktig ballast gjennom hele livet. I barndomshjemmet hadde vi flygel. Jeg lærte meg å bruke det, men var utålmodig og slurvet med øvingen. Senere arvet jeg instrumentet, som fulgte meg i mange, mange år. Da vi solgte huset og flyttet i mindre leilighet for få år siden, måtte jeg ta avskjed med flygelet. Riktignok hadde det da ikke lenger så sentral rolle i hverdagen som i barndommens år.

Sønner og barnebarn engasjerte seg i skolekorps, og den aktiviteten oppmuntret vi til så godt vi kunne.

I mange år var jeg fast å finne på torsdagskonsertene i Konserthuset i Stavanger. Et veldig flott tilbud til glede for mange.

Selv mangler jeg nok den store kunstneriske åren, men jeg finner glede og skjønnhet i kunsten. Jeg har vært medlem i kunstforeningene både i Stavanger og Sandnes fra langt tilbake, og har vært ganske flittig til å besøke utstillingene som har vært arrangert. I samme omgang må nevnes tilgangen på teateropplevelser. Vi er heldige som alltid har hatt nærheten til Rogaland teater, og nå fra tusenårsskiftet også Sandnes kulturhus med blant annet presentasjon av Riksteateret og moderne dans.

Kvinneliga for Fred og Frihet, Sandnesmuseet, Sandnes historie- og ættesogelag og Leiv Erikssons Lodge Sons of Norway er lag og foreninger jeg har engasjert meg i ved styreverv. En rød tråd er kanskje lokalt engasjement, gjerne med et blikk videre utover.

Kvinneligaen avd. Sandnes var i mange år en veldig oppegående lokalavdeling, med sterke og uredde kvinner som Johanne Skog Gripsrud og Johanne Lea i spissen. De hadde mye å lære bort. Sandnesmuseet utgjør nå en viktig del av byhistorisk avdeling i Vitenfabrikken. I Leiv Erikssons Logde har vi for eksempel ivret for å samle inn korrespondanse mellom de som dro til Amerika og gamlelandet. Historielaget har spesiell sjarm som greier å samle fra 100-150 mennesker til medlemsmøtet hver måned.

I oppveksten var det onkelen min som ivret for avholdssaken. Tolv år gammel var jeg med ham og avga avholdsløftet. Det var høytidelig og siden har jeg holdt

løftet. Jeg har aldri senere sett noen grunn til å utfordre meg selv med alkohol eller nikotin.

HYTTE OG FERIELIV

Vi er blant «de utvalgte» som har hytte og strandtomt på Vier. Det er kort reise, bilvei helt fram, egen kai, stor terrasse, godt fiske og fine turmuligheter. Her er med andre ord mange superlativer samlet på et ganske begrenset område. Denne plassen vet vi å utnytte til ferier og weekender, og her er det plass til familie og venner. Her er stadig nye utfordringer å ta fatt på. Akkurat nå kan vi skryte på oss ny terrasse, solid trapp og nyrestaurert stor kai. «Riskafjord» kan faktisk legge til. Ganske ofte må det foretas tynning i skogen. Det er kanskje ikke det mest utfordrende arbeidet å bli satt til nå i godt voksen alder, men det må til.

Ellers er møte med nye ulike kulturer og nye reisemål alltid like spennende, selv om reisen og tiltaket nok føles mer besværlig i dag enn tidligere. Reisevirksomheten har uten tvil avtatt med årene, og derfor ser vi at Vier blir stadig viktigere for oss.

ALDERDOM

Med alderen melder plagene seg. Ingen av oss går klar, ser det ut til. Symptomene kommer snikende etter hvert. Hos meg var det både hofter og kne som sviktet. Først den ene hoften, så den andre. Kneet er operert tre ganger. Kirurgiske inngrep er utført av de beste kirurger, likevel er ikke resultatet så bra som ønsket. Smerter og stivhet setter nå begrensninger for mine

aktiviteter. Den ene hoften er operert i Tyskland, og den oppfører seg eksemplarisk.

I mannen min har jeg en uvurderlig støtte. Han har alltid vært positiv til mine engasjementer. Nå utfører han f.eks. utrolig mye av husarbeidet, støvsuging og vasking, som jeg ikke lenger er i stand til å greie. Uten han ville jeg vært avhengig av hjelp i huset, men sammen klarer vi mye.